

Novereensstemmelse mellem de tvende Arter af Brugsforhold, og det er for at fjerne disse Novereensstemmelse, at det nærværende Lovforslag fremkommer. Regjeringen har altsaa fundet, at selv efter Loven af 25de Juni d. A. var der endnu mange og betydelige Novereensstemmelse imellem Benyttelsen af Forpagtningsretten og Livsfæste, og at disse Novereensstemmelse vare til Godseierens Fordeel. Efter dette troede jeg, at det hele Spørgsmaal om, hvad der var fordeeltigt og ikke fordeeltigt, maatte betragtes som utvivlsomt. De Herrer, der have reist dette Spørgsmaal, maae udtale sig tydeligere; de maae sige, hvem de mene, at det er meest fordeeltigt for, Godseierne eller Bønderne. De have imidlertid ikke udtalt sig derom, men kun nævnt, hvad der var mest fordeeltigt, og forsaavidt de have meent, at det var for Godseierne, at Forpagtningsforholdet var mest fordeeltigt, have de fuldkommen Ret, men for Tydeligheds Skyld maa man vide, om de mene, at det ogsaa er fordeeltigt for Fæstere. Derfor de mene dette Sidste, tror jeg, at det er tilstrækkelig godtgjort, at de feile deri. Dette med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvad der er mest fordeeltigt. — Der er et andet Spørgsmaal, der meget har beskæftiget flere af de ærede Talere, der have havt Ordet. Det er Spørgsmaalet, om Udvalgets Fleertal har havt Ret til at anføre som en af de Grunde, hvorfor man foreslaaer at hæve Forpagtningsretten for Lehn, Stamhuse og Fideicommissbesiddere og ikke for de frie Godser, at Lehnbesidderne kun i 13 Aar have været i factisk Besiddelse af Retten til at bortforpagte. Man har ikke dristet sig til at benægte, at den factiske Tilstand har været saaledes, men det er mig da usorrligt, hvorledes man har kunnet modsigte, at Udvalget har havt fuldkommen Ret til at anføre dette som en Forffjel ved Siden af de andre Forffjelligheder, der findes imellem Lehnene og de frie Godser. Det er nemlig klart, at Udvalget har holdt sig langt borte fra det Juridiske i Spørgsmaalet; hvad det her har anført, er kun det, som er unægteligt, at det kun er i de sidste 13 Aar, at de vedkommende Autoriteter have anerkjendt, at Besidderne af

de bundne Godser kunne bortforpagte deres Bøndergaard. Dette er en Kjendsgjerning. Derefter hedder det i Udvalgets Betænkning, at de nævnte Besiddere saaledes kun i et meget kort Tidrum have været i den factiske Besiddelse af den omhandlede Ret. Det er altsaa en Kjendsgjerning, som paa ingen Maade lader sig bestride. Men naar man har villet gaae videre, saa skal jeg dog ogsaa hævde, at de Herrer, der paaftaae, at den tidligere Forffjel ene og alene har havt Hensyn til Lehncontrolen, aabenbart have Ret deri ligeoverfor de Bestemmelser, der foreligge os Alle, og som jeg har her i min Haand. Rentekammeret havde ikke Noget med Lehncontrolen at gjøre, det havde kun Cancelliet, medens den almindelige Landbolovgivning, altsaa ogsaa Sager, der berøede paa Forholdet imellem Godseiere og Fæstere, forterede under Rentekammeret. Da der nu i Aaret 1818 blev Spørgsmaal om, hvorvidt en Lehnbesidder kunde bortforpagte Bøndergodset efter Loven af 15de Juni 1792, saa spurgte Cancelliet Rentekammeret om dets Mening derom; Cancelliet spurgte selvfølgelig ikke Rentekammeret med Hensyn til Lehncontrolen, thi dette Punkt skulde Cancelliet selv afgjøre, men det spurgte Rentekammeret med Hensyn til Spørgsmaalet i Almindelighed, og Rentekammeret svarede da, at den anførte Paragraph i Forordningen af 15de Juni 1792 formeentlig ikke har havt Hensyn til eller kan forstaaes om Andre end dem, der eie Bøndergods med fuldkommen Eiendomsret. Det er en reen og klar Erklæring fra Rentekammeret, som ikke har Nogetsomhelst med Lehncontrolen at bestille, og denne Erklæring fra Rentekammeret ledsagede Cancelliet med sit endelige Svar til Bedkommende, i hvilket Svar Cancelliet siger, at det heller ikke fra Lehncontrolens Side kan billige dette Forhold. Cancelliet fører, som sagt, dette til Rentekammerets Udtalelse om, at det kun er med Hensyn til Bøndergods med fuldkommen Eiendomsret, at disse Forpagtninger kunne benyttes. Altsaa kan man ikke med nogen som helst Ret stille op, at det alene var fra Lehncontrolens Side, at Spørgsmaalet blev besvaret, og det Samme fandt fuldkomment Medhold i 1849, da denne Sag igjen kom